

Uluslararası
Öğrenen Toplum
Dergisi

International Society That Learn Journal

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden
Çocukların Ailelerinin Kurumlara Yönelik Beklentileri

Süleyman Yankayış^a, Zübeyde Yankayış^b

Yükleme: 24.04.2024; Kabul: 30.05.2024; Yayınlanma: 19.06.2024

Özet

Anahtar Kelimeler:

Okul Öncesi Eğitim,
Aileler,
Beklenti

^a, MEB,
Denizli, Türkiye

^b MEB,
Denizli, Türkiye

Ailelerin çocukları ile ilgili sorumluluğu bir hayli uzun solukludur. Hayatı boyunca kendisi bu sorumluluğu başka kişi ve kurumlarla da paylaşırlar. Okul ve öğretmenler de bu kurum ve kişilere örnek verilebilmeliktir. Özellikle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurumların en önemli basamağı oluşturmaktadır. Okul öncesi döneminde çocuklar ilkokula hazırlanırken toplumsal davranışlarını, sosyalleşmeyi ve birlikte çalışmayı öğrenirler. Uygun fiziksel ve sosyal çevre ile sağlıklı bir şekilde yetişen çocuklar başarılı bir gelişim gösterebilirler. Çocukları sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip olarak yetiştirmek istediğimiz bu çağda, onların gelişim özelliklerinin ve bu özellikler ışığında ihtiyaçlarının neler olduğunun bilinmelidir. Çocukların ilkokula başlamasına kadar geçirdikleri birçok dönem içinde barındıran okul öncesi eğitim, bu nedenle daha da fazla önem arz edebilir. Çocuklarda öğrenmeye ilgi duymalarını sağlamak ve çocuğun var olan yeteneklerini ortaya çıkarmak okul öncesi eğitimin amaçları arasındadır. Okul öncesi dönemde, çocukların öğrenme potansiyelinin yüksek olduğu dönem olarak görülür. Bu dönemin önemine bakıldığında çocuğun sağlıklı ilişkiler kurması, kültürel değerlerini öğrenmesi ve sosyalleşmesi için gerekli olduğu görülmektedir. Bu nedenle okul eğitiminin yanında aile katılımına da büyük önem verilmektedir. Aile katılımının etkin bir şekilde başarıya ulaşması içinde okul öncesi kurumlarına çocukları devam eden anne ve babaların beklentilerinin bilinmesi ve etkin katılımın sağlanması gerekebilmektedir.

Uluslararası
Öğrenen Toplum
Dergisi

International Society That Learn Journal

Expectations Of The Families Of Children Who Attend
Preschool Education Institutions Towards The
Institutions

Keywords:

Preschool Education,
Families,
Expectations

a, MoNE,
Denizli, Türkiye

b MoNE,
Denizli, Türkiye

Abstract

Families have a long-term responsibility for their children. They share this responsibility with other people and institutions throughout their lives. Schools and teachers can also be given as examples of these institutions and people. Especially preschool teachers and pre-school institutions constitute the most important step. During the preschool period, children learn social behavior, socializing and working together as they prepare for primary school. Children who grow up in a healthy way with an appropriate physical and social environment can develop successfully. In this age where we want to raise children with healthy and desired behaviors, it is necessary to know their developmental characteristics and their needs in the light of these characteristics. Preschool education, which includes many periods that children go through until they start primary school, may therefore be even more important. Increasing children's interest in learning and revealing the child's existing abilities are among the aims of pre-school education. The preschool period is seen as the period when children's learning potential is high. Considering the importance of this period, it is seen that it is necessary for the child to establish healthy relationships, learn cultural values and socialize. For this reason, great importance is given to family participation in addition to school education. In order for family participation to be effectively successful, it is important to know the expectations of mothers and fathers whose children attend pre-school institutions. and active participation may be required.

Giriş

Çocuk dünyaya geldiği anda onun bakımından ve eğitiminden sorumlu ilk kurum ailesidir. Anne ve babasından aldığı kalıtsal özelliklerle dünyaya gelen çocuğun kişilik özellikleri, aile yaşantısının etkisiyle etkileşmekte ve ilerideki yaşantısı üzerinde önemli rol oynamaktadır. Anne, baba, kardeşler ve ev içinde yaşayan diğer aile üyelerinin, çocuğa gösterdiği olumlu ve olumsuz tepkiler çocuğun kişiliğini etkilemektedir.

Anne ve babalar evde çocuklarının gelişimi için gerekli eğitsel ortam ve materyali sağlasalar bile; onların toplumsallaşması ve akranlarıyla sosyal ilişkiler yoluyla birtakım kazançlar elde edebilmesi için bilinçli ve sistemli olarak düzenlenmiş ortamların gereğini hissetmektedirler.

Okul öncesi eğitim; doğumdan ilköğretime başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine almaktadır. Ülkemizde yıllarca okul öncesi eğitim kurumları çalışan anne ve babaların çocuklarını bırakabileceği bir yer olarak algılanmıştır. Ancak hızla değişen dünyada yaşamın ilk yıllarının daha sonraki yılları üzerindeki etkisinin anlaşılması ve çocuk eğitimi ve gelişimi ile ilgili araştırmaların artmasıyla birlikte okul öncesi eğitim kurumları çocukların bırakılıp oyalanabileceği bir yer olarak algılanmaktan çıkmış ve okul öncesi eğitim önem kazanmaya başlamıştır.

Okul öncesi eğitiminin temel amacı; çocuğunun ilköğretime başlamadan önce, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal bir bütün olarak gelişmesi için uygun bir ortamda uygun bir eğitimin verilmesi olmaktadır. Aile, sosyal ve kültürel durumu yeterli olsa bile, yalnız başına, çocuğun okul öncesi eğitimi gereksinimlerini karşılamada yetersiz kalabilir. Anne babanın çocuklarına gösterdiği ilgi, çocuğun temel gereksinimlerini tümüyle karşılayamayabilir. Gelişmenin çok hızlı olduğu dönemde, okul öncesi kurumlar, yaşlarına ve düzeylerine uygun bazı yaşantılar, deneyimler kazandırmak yoluyla çocukların gelişmesine yardımcı olabilmektedir. Öyleyse okul öncesi eğitim kurumları, ana babanın çocuğa verdiklerini geliştirebileceği gibi, onların yetersizliklerini ve hatalı davranışlarının etkilerini de ortadan kaldırılabılır, hiç değilse, azaltabilir (Başal 2005).

Çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yeteneklerini göz önüne alan, sağlıklı bir biçimde fiziksel, duygusal, dil, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini sağlayan, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, çocukların kendilerine güven duymalarının sağlandığı, anne-baba ve eğitimcilerin etkin olduğu kaliteli bir okul öncesi eğitim sürecinden geçen çocukların diğer çocuklara kıyasla gelecekte okul başarıları daha yüksek, sosyal ve duygusal, zihinsel, fiziksel ve dil gelişimi açısından daha üst düzeyde oldukları yapılan araştırmalarla ortaya çıkmıştır. (Dinç ,2002)

Bu araştırmanın amacı, anne ve babaların okul öncesi eğitime yönelik beklenti düzeylerini ve bu beklentilerin annenin çalışma durumu değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek ve elde edilen sonuçlar ışığında öneriler geliştirmektir.

Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların anne ve babaların okul öncesi eğitimden çocuklarının; Sosyal-Duygusal gelişimine yönelik, Dil gelişimine yönelik, Öz bakım gelişimine yönelik, Bilişsel gelişimine yönelik, Psiko-motor gelişimine yönelik ve Kurumsal beklentileri nedir?

Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentileri; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuk sayısı, çalışma durumu, çocuğun cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın yöntemi araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı ve uygulanması ve verilerin analizi başlıklar altında incelenmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde, genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Genel tarama modelinde, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar,2005,77–79). Bu araştırma “Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentileri” ni ortaya koymaya yönelik “betimsel” bir çalışmadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın örneklemi Denizli ili Çivril ilçesindeki M.E.B'na bağlı ilköğretim okullarındaki anasınıflarına ve bağımsız anaokullarına çocukları devam eden 158 anne ve 105 babadan oluşmaktadır.

Tablo 1. Örneklemdekilerin Özelliklerine Göre Dağılımı.

		f	%
Ebeveyn	Anne	158	60,1
	Baba	105	39,9
Yaş	18-24	20	7,6
	25-30	62	31,2
	31-35	86	32,7
	36-40	81	30,8

Öğrenim durumu	41-üstü	14	5,3
	İlk Okul	9	3,4
	Orta okul	35	16,7
	Lise	36	13,7
	Ön Lisans	48	18,3
	Lisans	122	46,4
	Yüksek Lisans-Doktora	13	4,9
Çalışma durumu	Çalışıyor	207	78,7
	Çalışmıyor	56	21,3
Çocuk sayısı	Bir	101	38,4
	İki	121	46
	Üç ve Üzeri	41	15,6
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocuklarının Cinsiyeti	Kız	141	53,6
	Erkek	122	46,4
Anne-Babaların Hizmet Verdikleri Kurumlar	Devlet Memuru	120	45,6
	Özel Sektör	72	27,4
	Çifti	16	6,1
	Ev Hanımı	53	20,2
	Serbest Meslek	2	0,8

Okulöncesi dönemde genellikle öğrencilerle anneler ilgilendiğinde anneler veri grubunda büyük bir bölüm oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Uygulanması

Bu araştırmada Özen-Altınkaynak ve Yanıklar (2014) tarafından oluşturulan anket kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan bu ölçek anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklenti düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmış 40 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler "Kesinlikle Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum", "Kesinlikle Katılmıyorum" olmak üzere beş kategoride ölçeklenmiştir. Uygulanan ölçek anne ve babaların demografik nitelikleri ile beklenti düzeylerini belirleyecek 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; anne ve babaların yaşları, eğitim durumları, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklarının cinsiyetleri ve sahip oldukları çocuk sayısı ile ilgili bilgileri edinmeye yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde; anne ve babaların okul öncesi eğitimden kurumsal beklentileri ile çocukların sosyal, duygusal, dil, bilişsel, psiko-motor ve öz bakım becerilerinin gelişimine yönelik ile kurumsal beklenti düzeylerini belirleyecek sorulara yer verilmiştir.

Anket içeriği literatür çalışması, anne-babalar ve okul öncesi kurumlarda çalışan öğretmenler ile yapılan görüşmeler doğrultusunda oluşturulmuştur. Anket oluşturulurken

çocukların bütün gelişim alanlarına yönelik beklentilere yer verilmeye çalışılmıştır. Öğretim elemanlarına incelettirilerek gerekli düzeltmelerden sonra bir pilot uygulama yapılmıştır. Bu uygulama sonucu elde edilen veriler güvenilirlik çalışması yapılmak üzere SPSS programına aktarılmıştır. Bu uygulamanın sonucunda ölçeğin Alpha iç tutarlılık katsayısı % 0.820 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Ölçeğin uygulanması sonucu elde edilen çözümlenerek betimsel istatistik teknikleri (frekans, yüzde, aritmetik ortalama) ve verilerin dağılımı normal göstermediği “nonparametrik istatistik teknikleri (Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U) kullanılmıştır. Bağımlı değişken normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek için tek örneklem Kolmogrov Simirnov testi yapılmıştır. Bu nedenle non-parametrik testlerden “Mann-Whitney U”, “Kruskal-Wallis” testleri kullanılmıştır.

Süreksiz olan anketteki cevap seçenekleri, istatistiksel işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için geliştirilen bir anketle “sürekli” hale getirilmiştir. Sorunla karşılaşma derecesi bölümündeki 4 aralık 5 seçeneğe bölünmüştür (4:5=0,80); bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek; 1.00-1.80 Kesinlikle katılmıyorum, 1.81-2.60 katılmıyorum, 2.61-3.40 kararsızım, 3.41-4.20 katılıyorum, 4.21-5.00 kesinlikle katılıyorum şeklinde yorumlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın “Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların anne ve babaların okul öncesi eğitimden çocuklarının (a) Sosyal-Duygusal gelişimine yönelik (b) Dil gelişimine yönelik (c) Öz bakım gelişimine yönelik (d) Bilişsel gelişimine yönelik (e) Psiko-motor gelişimine yönelik ve (f) Kurumsal beklentileri nedir?”

Tablo 2 Anne ve Babaların Çocuklarının Sosyal-Duygusal Gelişimine Yönelik Beklenti Düzeyleri Dağılımı

Soru No	Soru Maddesi	N	$\bar{x}$	S.d	Anlamı
S6	Atatürk, vatan, millet, bayrak gibi milli değerlere bağlılıklarını arttırmalı, ailesine ve çevresine saygılı olma duyarlılığını geliştirmeli	263	4,71	,454	Kesinlikle Katılıyorum
S4	Sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme alışkanlığını kazandırmalı	263	4,66	,482	

S7	Toplum içinde kendisinden beklenen uygun davranışları göstermesine katkıda bulunmalı	263	4,66	,475
S5	İşbirliği, paylaşma ve yardımlaşma duygularını geliştirmeli ve kendisini başkalarının yerine koyarak duyguların açıklama becerisi kazandırmalı	263	4,64	,481
S1	Okul kurallarına alışması için, grupla birlikte hareket etme ve gruba uyma alışkanlığı kazandırarak, sosyalleşmesini sağlamalı	263	4,61	,547
S2	Kendi hakkını korumanın yanında, başkasının hakkına saygı gösterme becerisi kazandırmalı	263	4,61	,488
S3	Rahatsız edici duygularını (kıskançlık, öfke gibi) uygun şekilde ortaya koymasına katkıda bulunmalı	263	4,58	,517
S8	Yaşıtlarıyla geçinme becerisi kazandırarak, aile denetiminin olmadığı durumlarda da gerektiği gibi davranmayı öğretmeli	263	4,57	,495

Anne ve babaların çocuklarının sosyal-duygusal gelişimine yönelik beklentilerinin dağılımına ilişkin görüşleri anket maddelerine göre; tüm maddeler bazında “Kesinlikle katılıyorum” yönünde görüş bildirmişlerdir. Anne ve babaların çocuklarının Sosyal-Duygusal Gelişimine Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en yüksek katılım puanı “Atatürk, vatan, millet, bayrak gibi milli değerlere bağlılıklarını arttırmalı, ailesine ve çevresine saygılı olma duyarlılığını geliştirmeli.”($\chi^2=4,71$)maddesine vermiş ve kesinlikle katılıyorum demiştir.

Tablo 3 Anne ve Babaların Çocuklarının Dil Gelişimine Yönelik Beklenti Düzeyleri Dağılımı

Soru No	Soru Maddesi	N	$\bar{x}$	S.d	Anlamı
S9	Türkçeyi doğru ve güzel konuşmasına katkıda bulunmalı	263	4,69	,464	Kesinlikle Katılıyorum
S12	Düşündüklerini ifade edebilme becerisi kazandırmalı ve konuşurken kendine güven duymasına katkıda bulunmalı	263	4,65	,478	
S11	Başkalarını anlayabilmenin dışında, kendi istekleri doğrultusunda dinleme becerisini geliştirilmeli	263	4,63	,483	
S14	Başkalarını anlayabilmenin dışında, kendi istekleri doğrultusunda dinleme becerisini geliştirmeli	263	4,61	,488	

S10	Kelime hazinesini geliştirmesi yönünde gerekli etkinlikleri uygulamalı	263	4,60	,498
S13	Konuşurken sesinin tonunu ve hızını kendisini heyecanlandırıcı bir şekilde oluşturmaya katkıda bulunmalı	263	4,40	,685

Anne ve babaların çocuklarının Dil gelişimine yönelik beklentilerinin dağılımına ilişkin görüşleri anket maddelerine göre; tüm maddeler bazında “Kesinlikle katılıyorum” yönünde görüş bildirmişlerdir. Anne ve babaların çocuklarının Dil Gelişimine Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en düşük katılım puanı “Konuşurken sesinin tonunu ve hızını kendisini heyecanlandırıcı bir şekilde oluşturmaya katkıda bulunmalı.”($\bar{x}=4,40$)maddesine vermiş ve kesinlikle katılıyorum demiştir. Anne ve babaların çocuklarının Dil Gelişimine Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en yüksek katılım puanı “Türkçeyi doğru ve güzel konuşmasına katkıda bulunmalı.”($\bar{X}=4,69$)maddesine vermiş ve kesinlikle katılıyorum demiştir.

Tablo 4 Anne ve Babaların Çocuklarının Öz Bakım Becerilerine Yönelik Beklenti Düzeyleri Dağılımı

Soru No	Soru Maddesi	N	$\bar{x}$	S.d	Anlamı
S20	Kendi ihtiyaçlarını bağımsız olarak giderebilme alışkanlığı kazandırmalı	263	4,67	,473	Kesinlikle Katılıyorum
S15	Kendini kazalardan ve tehlikelerden koruyabilmeyi öğretmeli	263	4,64	,480	Kesinlikle Katılıyorum
S16	Sağlıklı yaşamak için gerekli temizlik kurallarıyla ilgili pratik bilgiler kazandırmalı	263	4,59	,509	Kesinlikle Katılıyorum
S18	Sağlıklı yaşamak için dinlenmenin gerekliliğini öğretmeli	263	4,49	,598	Kesinlikle Katılıyorum
S17	Sosyal yaşamda var olabilmek için beslenme alışkanlığının toplumun isteği şekilde oluşmasını sağlamalı	263	3,29	1,133	Karasızım
S19	Hastalıklardan korunmak için uyulması gerekli kuralların öğretimi 1.sınıftan başlamalı öğrenmesine	263	2,01	,791	Katılmıyorum

Anne ve babaların çocuklarının Öz bakım Becerilerine yönelik beklentilerinin dağılımına ilişkin görüşleri anket maddelerine göre; maddeler bazında farklı görüş bildirmişlerdir. Anne ve babaların çocuklarının Öz Bakım Becerilerine Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en yüksek katılım puanı “Kendi ihtiyaçlarını bağımsız olarak giderebilme alışkanlığı kazandırmalı”($\bar{x}=4,67$)maddesine vermiş ve Kesinlikle Katılmıyorum demiştir. Anne ve babaların çocuklarının Öz bakım becerilerine Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin

anket maddelerine göre en düşük katılım puanı “Hastalıklardan korunmak için uyulması gerekli kuralların öğretimi 1.sınıftan başlamalı öğrenmesine.”($X=2,01$)maddesine vermiş ve kesinlikle katılıyorum demiştir. Öz bakım becerileri için katılımcılar çocuklarının okul öncesi eğitimden itibaren kendi ihtiyaçlarını bağımsız olarak karşılayabilen bağımsız bireyler olarak ilkokula geçmelerini yönünde beklentileri ortaya çıkmıştır.

Tablo 5 Anne Ve Babaların Çocuklarının Bilişsel Gelişime Yönelik Beklenti Düzeyleri Dağılımı

Soru No	Soru Maddesi	N	$\bar{x}$	S.d	Anlamı
S26	Az-çok, büyük-küçük, doğru-yanlış gibi temel kavramları geliştirmesine katkıda bulunmalı	263	4,61	,488	Kesinlikle Katılıyorum
S27	Varlıkları çeşitli özelliklerine göre eşleştirmeyi öğretmeli	263	4,60	,491	Kesinlikle Katılıyorum
S25	Kendi kendine karar verme becerisi ile yaratıcı düşünme becerisi kazandırılmalı	263	4,57	,594	Kesinlikle Katılıyorum
S23	Gözlem yapma ve soru sorma becerisi ile olaylar arasında neden- sonuç ilişkisi kurabilme becerisi kazandırılmalı	263	4,29	,800	Kesinlikle Katılıyorum
S22	Sayıları tanıtımı, nesnelerle basit toplama ve çıkarma işlemlerini yapabilme becerilerin kazandırılmasına yönelik aktiviteler çok fazla yapılmalı	263	3,94	,897	Katılıyorum
S24	Günlük yaşamda karşılaştığı problemleri çözme becerilerinin geliştirilmesi büyük ölçüde ailelere bırakılmalı	263	2,20	,977	Kararsızım

Anne ve babaların çocuklarının Bilişsel gelişimine yönelik beklentilerinin dağılımına ilişkin görüşleri anket maddelerine göre; maddeler bazında farklı görüş bildirmişlerdir. Anne ve babaların çocuklarının Bilişsel Gelişimine Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en yüksek katılım puanı “Az-çok, büyük-küçük, doğru-yanlış gibi temel kavramları geliştirmesine katkıda bulunmalı.”($\bar{x}=4,61$)maddesine vermiş ve kesinlikle katılıyorum demiştir. Anne ve babaların çocuklarının Dil Gelişimine Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en düşük katılım puanı “Günlük yaşamda karşılaştığı problemleri çözme becerilerinin geliştirilmesi büyük ölçüde ailelere bırakılmalı.”($X=2,20$)maddesine vermiş ve kararsızım demiştir. Katılımcı anne ve babalar bilişsel gelişme yönelik beklentilerin okul öncesi eğitimin kavram düzeyinde olması gerektiği günlük yaşamda karşılaşılan problemlerde ailelerin çocukların yaşamında büyük rol üstlenmesi gerektiğini konusunda kararsız kaldıklarını, bu durumun bireylerin kendi problemlerini kendisi

çözmesi yönünde olumlu bir davranış olarak görülmektedir.

Tablo 6 Anne ve Babaların Çocuklarının Psiko-motor gelişime Yönelik Beklenti Düzeyleri Dağılımı

Soru No	Soru Maddesi	N	$\bar{x}$	S.d	Anlamı
S31	Engellerle karşılaştığında seri ve çabuk hareket etme becerisini geliştirmeli	263	4,52	,623	Kesinlikle Katılıyorum
S28	El becerilerini geliştirmesine katkıda bulunmalı	263	4,51	,501	Kesinlikle Katılıyorum
S29	Dayanıklılık, esneklik ve çeviklik gibi temel becerilerini geliştirmeli	263	4,40	,582	Kesinlikle Katılıyorum
S32	Arkadaşları ile bedenselliğe dayalı oyun oynama becerisi geliştirebilmeli	263	4,32	,714	Kesinlikle Katılıyorum
S30	Denge gerektiren hareketleri(farklı zeminlerde yürümek, tek ayak üzerinde durmak gibi) fazla yapması sakıncalı olabileceğinden çok fazla düzeyde yaptırılmamalı	263	2,93	1,289	Kararsızım

Anne ve babaların çocuklarının psiko-motor gelişimine yönelik beklentilerinin dağılımına ilişkin görüşleri anket maddelerine göre; maddeler bazında çeşitli görüş bildirmişlerdir. Anne ve babaların çocuklarının psiko-motor Gelişimine Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en düşük katılım puanı “Denge gerektiren hareketleri(farklı zeminlerde yürümek, tek ayak üzerinde durmak gibi) fazla yapması sakıncalı olabileceğinden çok fazla düzeyde yaptırılmamalı.”($\bar{x}$ =2,93)maddesine vermiş ve kararsızım demiştir. Anne ve babaların çocuklarının psiko-motor Gelişimine Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en yüksek katılım puanı “Engellerle karşılaştığında seri ve çabuk hareket etme becerisini geliştirmeli.”($\bar{X}$ =4,52)maddesine vermiş ve kesinlikle katılıyorum demiştir. Anne ve babaların “Engellerle karşılaştığında seri ve çabuk hareket etme becerisini geliştirmeli. Sorusuna kesinlikle katılarak korumacı aile yaklaşımından bir nebze olsun uzaklaştıklarını göstermektedir.

Tablo 7 Anne Ve Babaların Kuruma Yönelik Beklenti Düzeyleri Dağılımı

Soru No	Soru Maddesi	N	$\bar{x}$	S.d	Anlamı
S33	Veli ile öğretmen arasındaki görüşmeler sık olmalı	263	4,51	,501	Kesinlik Katılıyorum
S38	Okul öncesi eğitimde aranılması gereken en önemli beklenti, okul öncesi eğitim kurumunun ekonomik açıdan uygun olması	263	3,25	1,394	Kararsızım

S30	Denge gerektiren hareketleri(farklı zeminlerde yürümek, tek ayak üzerinde durmak gibi) fazla yapması sakıncalı olabileceğinden çok fazla düzeyde yaptırılmamalı	263	3,13	1,238	Kararsızım
S40	Okullarda sosyal etkinliklerden çok Matematik ve Türkçe ders etkinliklerinin daha fazla olması	263	2,85	1,348	Kararsızım
S21	Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlayabilme becerisinde model olan öğretmenlerin seçiminde lise ve üniversite mezunları arasındaki farka çok fazla dikkat edilmemeli	263	2,58	1,272	Katılmıyorum
S39	Etkinlikler düzenlenirken bireysel farklılıklardan ziyada bireysel benzerliklerin göz önünde bulundurulması	263	2,44	1,312	Katılmıyorum
S37	Okul öncesi kurumunda olması gereken en önemli özellik deneyimden daha önce genç öğretmenlerin olması	263	2,05	,981	Katılmıyorum
S34	Öğretmenler ile veli arasındaki görüşmeler sadece okuldaki başarılar ile sınırlı kalmalı	263	1,68	,738	Kesinlikle Katılmıyorum
S35	Okul öncesi eğitim süreci öğrencilerin sadece oyalandıkları bir yer olarak algılanmalı	263	1,53	,698	Kesinlikle Katılmıyorum

Anne ve babaların Okul Öncesi kurumlarına yönelik beklentilerinin dağılımına ilişkin görüşleri anket maddelerine göre; maddeler bazında farklı görüş bildirmişlerdir. Anne ve babaların okul öncesi kurumlarına yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en yüksek katılım puanı “Veli ile öğretmen arasındaki görüşmeler sık olmalı.”($x'=4,51$)maddesine vermiş ve kesinlikle katılıyorum demiştir. Anne ve babaların çocuklarının Okul öncesi kurumlarına Yönelik beklentilerine ilişkin görüşlerin anket maddelerine göre en düşük katılım puanı “Okul öncesi eğitim süreci öğrencilerin sadece oyalandıkları bir yer olarak algılanmalı” ($X=1,53$)maddesine vermiş ve kesinlikle katılıyorum demiştir. Katılımcı anne ve babalar Okul öncesi kurumlarına yönelik beklentileri ile okul öncesi eğitimin hedeflerinin örtüştüğü bu anket sonuçlarında gözükmemektedir. Aileler okul öncesi kurumlarının toplumda bilinen çocukların oyalanacağı bir yer olarak görmenin aksine bir eğitim yuvası olarak görmektedir. Ayrıca çağdaş bir eğitimin en önemli hedeflerinden olan veli okul ve öğrenci iş birliğinin veli tarafından desteklendiği görülmektedir.

Araştırmanın “Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentileri (a) cinsiyet, (b) yaş (c) eğitim durumu (d) çocuk sayısı (e) çalışma durumu (f) çocuğun cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?” şeklindedir.

Tablo .8 Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılıkları

Tercih Faktörü	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Sosyal-Duyuşsal Gelişim	Kız	105	125,10	13136,00	7571,00	0,225
	Erkek	158	136,58	21580,00		
Dil Gelişimin	Kız	105	125,46	13173,50	7608,500	0,246
	Erkek	158	136,32	21542,50		
Öz bakım Becerilerine	Kız	105	124,59	13081,50	7516,500	0,132
	Erkek	158	136,93	21634,50		
Bilişsel Gelişime	Kız	105	138,73	14567,00	7588,000	0,234
	Erkek	158	127,53	20149,00		
Psiko-motor Gelişim	Kız	105	138,21	14512,00	7663,00	0,276
	Erkek	158	127,87	20204,00		
Kurumsal Beklentilere Yönelik	kız	105	144,28	15143,00	7006,00	0,032

Tablo da görüldüğü gibi; Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde Cinsiyet Değişkenine göre değerlendirildiğinde bireylerin görüşleri arasında($p<0,05$) manidarlık düzeyinde anlamlı bir farklılık gözükmemektedir. Bu beklenti ailelerin cinsiyetlere göre kurumsal beklentilerinin farklı olduğu ve bu farklılıkların okul öncesi kurumlara cinsiyet bazında farklı değerlendirdikleri söylenebilir. Tüm grupların görüşlerinin “Yaş” değişkenine göre değişiklik gösterip göstermediğini bulmak için Kruskal Wallis analizi yapılmıştır.

Tablo 9 Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde Yaş Değişkenine Göre Farklılıkları

Tercih Faktörleri	Cinsiyet	N	Sıra Toplamı	chiquare	P
Sosyal Duyuşsal Gelişimin	-	18-24	20	7571,00	0,225
		25-30	62		
		31-35	86		
		36-40	81		

	41-Üstü	14	110,18		
Dil Gelişimin	18-24	20	146,95	2,083	0,720
	25-30	62	138,12		
	31-35	86	128,53		
	36-40	81	125,94		
	41-	14	139,57		
	18-24	20	150,03		
Öz bakım Becerilerin	25-30	62	136,53	4,163	0,384
	31-35	86	119,38		
	36-40	81	138,80		
	41-	14	135,93		
	18-24	20	151,30		
Psiko-motor Gelişimime	25-30	62	138,02	5,626	0,229
	31-35	86	135,38		
	36-40	81	125,06		
	41-	14	97,21		
	18-24	20	135,83		
Bilişsel Gelişimine	25-30	62	135,77	0,376	0,984
	31-35	86	131,48		
	36-40	81	128,60		
	41-	14	132,71		
	18-24	20	121,28		
Kurumsal Beklentilere Yönelik	25-30	62	115,27	9,080	0,053

31-35	86	128,26
36-40	81	145,45
41-	14	166,54

Tabloda Görüldüğü gibi Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde Yaş Değişkeni ile ilgili görüşleri p değeri 0,05 ten büyük olduğu için anlamlı bir farklılık gözükmemektedir (Chi-Square=9,080,p=0,053).

Tablo 10 Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde Eğitim Değişkenine Göre Farklılıkları

Tercih Faktörleri	Cinsiyet	N	Sıra Toplamı	chiquare	P
Sosyal Duyuşsal Gelişimi	ilkokul	9	139,11	9,866	0,079
	Ortaokul	35	124,73		
	Ön lisans	48	153,25		
	lisans	122	121,44		
	Yüksek lisans-doktora	13	113,58		
	Lise	36	151,47		
Dil Gelişimi	İlkokul	9	146,22	4,351	0,500
	Ortaokul	35	118,46		
	Ön lisans	48	147,05		
	Lisans	122	130,29		
	Yüksek lisans-doktora	13	113,31		
	Lise	36	194,10		
Öz bakım Becerileri	İlkokul	9	118,44	0,833	0,078
	Ortaokul	35	117,79		
	Ön lisans	48	149,43		
	Lisans	122	138,34		
	Yüksek lisans-doktora	13	90,88		
	Lise	36	119,32		
Bilişsel Gelişim	İlkokul	9	117,28	28,589	0,000
	Ortaokul	35	99,80		
	Ön lisans	48	160,35		
	Lisans	122	143,43		
	Yüksek lisans-doktora	13	168,69		
	Lise	36	112,51		

Psiko-motor Gelişim	İlkokul	9	140,06	19,465	0,002
	Ortaokul	35	95,87		
	Ön lisans	48	158,32		
	Lisans	122	140,14		
	Yüksek lisans-doktora	13	111,96		
	Lise	36	109,68		
Kurumsal Beklentilere Yönelik	İlkokul	9	56,61	27,875	0,000
	Ortaokul	35	121,93		
	Ön lisans	48	123,71		
	Lisans	122	146,89		
	Yüksek lisans-doktora	13	187,44		
	Lise	36	100,99		

Tabloda Görüldüğü gibi Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde eğitim Değişkeni ile ilgili görüşleri p değeri 0,05 ten küçük olduğu için anlamlı bir farklılık gözükmemektedir (chi-Square=27,875,p=0,000; chi-Square=19,465,p=0,002; chi-Square=28,589,p=0,000). Bu farklılığın psiko-motor, bilişsel gelişim ve kurumsal beklentiler düzeyinde olduğu, bu durumun velilerin eğitim düzeyi ile doğru oranda farklılık gösterdiği söylenebilir.

Tablo 11 Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Farklılıkları

Tercih Faktörleri	Çocuk sayısı	N	Sıra Toplam	chiquare	P
Sosyal Duyuşsal Gelişimine	Bir	101	131,81	,543	0,762
	İki	121	129,59		
	Üç ve Üzeri	41	139,59		
Dil Gelişimine	Bir	101	136,44	2,448	0,294
	İki	121	124,57		
	Üç ve Üzeri	41	142,98		
Öz bakım gelişimine	Bir	101	124,95	2,967	0,227
	İki	121	132,15		
	Üç ve Üzeri	41	148,93		
Psiko-motor gelişim	Bir	101	144,41	4,886	0,087
	İki	121	121,95		
	Üç ve Üzeri	41	131,07		
Kurumsal Beklentilere	Bir	101	133,20	1,588	0,452
	İki	121	126,94		
	Üç ve Üzeri	41	143,38		

Bilişsel gelişime	Bir	101	148,10	9,799	0,007
	İki	121	116,87		
	Üç ve Üzeri	41	136,98		

Tabloda Görüldüğü gibi Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde Çocuk sayısı Değişkeni ile ilgili görüşleri p değeri 0,05 ten küçük olduğu için anlamlı bir farklılık gözükmemektedir (chi-Square=9,799,p=0,007).Bu farklılığın, tek çocuklu ailelerin bireylerden beklentilerinin yüksek olduğu, diğer alanlarda isse anlamlı bir farklılık gözükmediği söylenebilir.

Tablo 11 Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde Ailelerin Çalışma ve Çalışmama Değişkenine Göre Farklılıkları

Tercih Faktörleri	Ailelerin Çalışma Durumu	N	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	P	U
Sosyal Duyuşsal Gelişimine	Çalışıyorum	207	125,07	25888,57	0,004	4360,500
	Çalışmıyorum	56	157,63	8827,50		
Dil Gelişimine	Çalışıyorum	207	127,05	26,2990	0,038	4771,000
	Çalışmıyorum	56	150,30	150,30		
Öz bakım Becerilerine	Çalışıyorum	207	130,18	26947,00	0,450	5419,000
	Çalışmıyorum	56	138,73	7769,00		
Bilişsel Gelişime	Çalışıyorum	207	137,65	28493,00	0,019	4626,500
	Çalışmıyorum	56	111,12	6222,50		
Psiko-motor Gelişimine	Çalışıyorum	207	140,38	29058,00	0,001	4062,000
	Çalışmıyorum	56	101,04	5658,00		
Kurumsal Beklentilere Yönelik	Çalışıyorum	207	140,19	29018,50	0,001	4101,500
	Çalışmıyorum	56	101,74	5697,50		

Tabloda Görüldüğü gibi Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde ailelerin çalışma ve çalışmama Değişkeni ile ilgili görüşleri p değeri 0,05 ten küçük olduğu için anlamlı bir farklılık gözükmemektedir. Bu farklılık ile çalışan ve çalışmayan aile fertlerinin çocuklarının daha iyi eğitim alması için kurumlardan beklentilerinin yoğunlaştığı söylenebilir.

Tablo 12 Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde çocukların Cinsiyetleri Değişkenine Göre Farklılıkları

Tercih Faktörü	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Sosyal Duyuşsal Gelişim	Kız	141	132,16	18635,00	8578,000	0,970
	Erkek	122	131,81	16081,00		
Dil Gelişim	Kız	141	133,00	18752,50	8460,500	0,816
	Erkek	122	130,85	15963,50		
Öz bakım Becerileri	Kız	141	133,76	18859,50	8353,500	0,684
	Erkek	122	129,97	15856,50		
Bilişsel Gelişim	Kız	141	127,12	17924,50	7913,500	0,256
	Erkek	122	137,64	16791,50		
Psiko-motor Gelişim	Kız	141	128,96	18183,00	8172,000	0,482
	Erkek	122	135,52	16533,00		
Kurumsal Beklentilere Yönelik	kız	141	138,73	19561,50	7651,500	0,122
	Erkek	122	124,22	15154,50		

Tabloda Görüldüğü gibi Ailelerin Gelişime Yönelik Beklentilerde Çocuk sayısı Değişkeni ile ilgili görüşleri p değeri 0,05 ten Büyük olduğu için anlamlı bir farklılık gözükmemektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentileri üzerinde durulmuş, anne ve babaların okul öncesi eğitimden çocuklarının sosyalleşmesine katkıda bulunma, onlarda işbirliği, paylaşma, yardımlaşma, sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme gibi alışkanlıklar geliştirme, milli ve ulusal değerlere bağlılıklarını arttırma şeklindeki beklentileri olduğu görülmektedir.

Yaşlılarıyla geçinme becerisi kazandırarak, aile denetiminin olmadığı durumlarda da gerektiği gibi davranmayı öğretmeli şeklindeki anket maddesine katılımın yüksek olması ve bu sebeple bireylerin aileden bağımsız bir fert olarak ailelerin görmek istedikleri yönündeki beklentilerinin olduğu görülmektedir.

Anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklenti düzeylerinin benzer ve yüksek olduğu bir diğer konu, çocuklarının dil gelişimine yönelik beklentileridir. Beklentileri Türkçeyi doğru ve güzel konuşan bireyler olması yönündedir.

Okul öncesi eğitimin amaçlarından biri de çocuklarda öz bakım becerilerinin gelişimini sağlamaktır. Araştırma kapsamında anne ve babalara yöneltilen çocuklarının öz bakım becerilerinin gelişimine yönelik beklentilerinin yüksek olduğu çocuklarının bağımsız bir birey olarak görmelerini istediklerini görmekteyiz. Ayrıca öz bakım becerilerine yönelik davranışların okul öncesinden itibaren kazandırılarak ileri eğitim yıllarına bir hazırlık olmasını

beklemektedir.

Anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentilerinden bir diğeri çocuklarının bilişsel gelişimi ile ilgilidir. Anne ve babalar okul öncesi eğitim kurumlarından çocuklarının bilişsel gelişimine yönelik diğeri beklentilerinde olumlu yönde hem fikirlerdir. Fakat bu yöndeki beklentiler bireylerin eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.

Anne ve babaların okul öncesi eğitimden çocuklarının psiko-motor gelişimlerine yönelik beklentileri incelendiğinde, bu gelişimin desteklenmesi konusunda da anne ve babaların aynı olumlu görüşte birleştikleri, fakat bazı psiko-motor davranışlarının fazlalığı konusunda kararsız kaldıkları belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında son olarak anne ve babaların okul öncesi eğitim kurumlarına, kurumdaki etkinliklerin planlanmasına ve görev yapan öğretmenlere, yönelik beklentileri incelenmiştir. Bu kategoride beklentilerin annenin çalışma durumu değişkenine göre farklılıklar gösterdiği dikkat çekmektedir.

Çalışan anne ve babaların birçok alanda çalışmayan annelere göre daha yüksek beklenti içinde olmalarına rağmen bu beklentiye paralel olarak veli-öğretmen görüşmelerinin sık olması konusuna görüş belirtilmiştir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında okuma-yazma öğretiminin gerçekleştirilmesi gerektiği konusunda da annelerin farklı fikirde olduğu tespit edilmiştir. Çalışmayan anneler okul öncesi eğitim kurumlarında okuma yazma öğretilmesi gerektiğini düşünürken çalışan anneler bu görüşe katılmamışlardır.

Anne ve babaların büyük bölümü okul öncesi eğitim kurumlarını sadece çocuklarının oyalandığı bir yer olarak algılamadıklarını belirtmişlerdir.

Öneriler

1. Toplumun beklentileri ve sağlıklı beslenme ile ilgili bilinene veya bilinmeyen yanlışlıklar üzerinde durulmalı ve bu konuda veliler okul eğitimleri ile bilinçlendirilmelidir.
2. Okul öncesi eğitime aktif katılım yüzdesi artırılmalıdır.
3. Okul öncesi dönemin çocuğun ileriki yaşamında, sosyal-duygusal, dil, bilişsel ve psiko-motor gelişimindeki etkileri konusunda anne ve babalar aile katılım etkinlikleri aracılığı ile bilgilendirilmelidir.
4. Anne ve babalara erken yaşta okul öncesi eğitimin amaçlarını, önemini ve programını tanıtıcı toplantılar düzenlenmelidir.
5. Okul öncesi eğitime yönelik beklentiler, konusunda öğretmen okul idarecisi ve veli görüşleri araştırılabilir.
6. Aile katılım etkinliklerinin içeriği incelenebilir.
7. Anne ve babalar okul öncesi eğitim kurumlarından çocuklarının bilişsel gelişimi yönündeki beklentiler bireylerin eğitim durumlarına göre farklılık

göstermektedir. Velilerin eğitim durumlarına göre beklentileri ayrıntılı inceleyebilir

8. Anne ve babalar okul öncesi eğitim kurumlarından çocuklarının psiko motor gelişimin desteklenmesi konusunda da anne ve babaların aynı olumlu görüşte birleştikleri, fakat bazı psiko-motor davranışlarının fazlalığı konusunda kararsız kaldıkları belirtilmiştir. Bu konuda derinlemesine bir inceleme yapılabilir.
9. Okul öncesi eğitim kurumlarında okuma-yazma öğretiminin gerçekleştirilmesi gerektiği konusunda da annelerin farklı fikirde olduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi programın velilere anlatılması konusunda etkilikler artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Başal, H. Asude, Okul Öncesi Eğitim, İstanbul, Morpa Yayınları, İstanbul, 2005.
- Dinç, B. (2002) "Okulöncesi Eğitimin 4-5 Yaş Çocugunun Sosyal Gelişimine Etkileri Konusundaöğretmen Görüşleri" Anadolu Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi
- Özen, Ş. (2008) "Okul Öncesi Eğitim ve aile: Anne ve babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri Kars ili Örneği" Kafkas Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi
- Karasar, N. (2005), Bilimsel araştırma yöntemi, Nobel Yayıncılık, Ankara